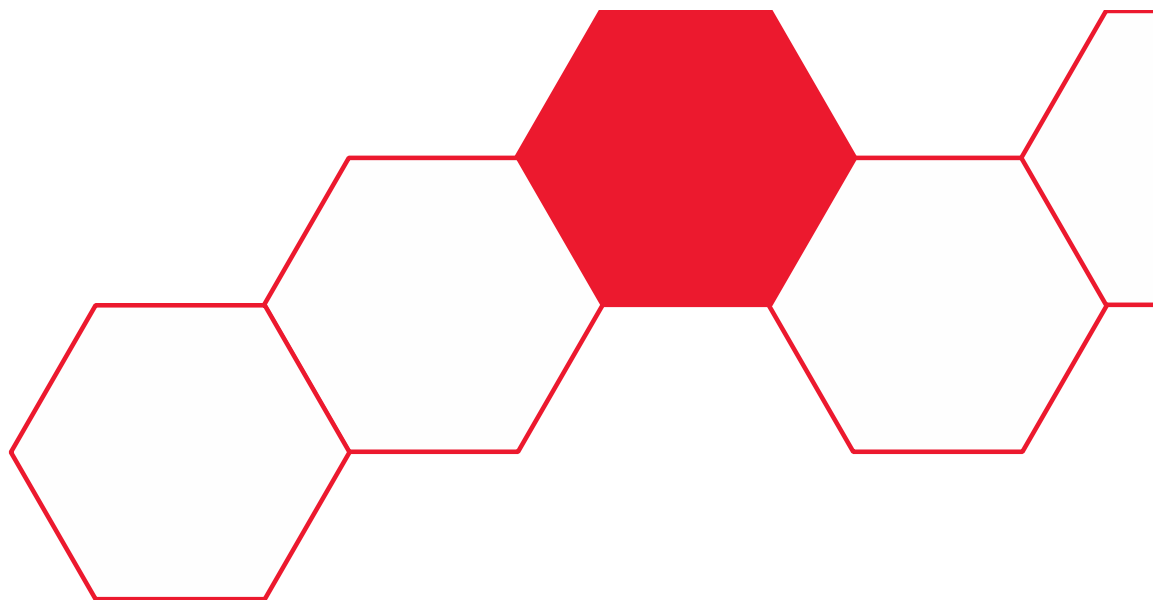

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård 2020

Förord

Skånsk sjukvård håller hög medicinsk kvalitet, både i nationella och internationella mätningar. Men samtidigt finns det stora utmaningar. Verksamheten dras med stora ekonomiska underskott. Tillgängligheten behöver bli bättre och väntetiderna kortare. En ökande befolkning, med en större andel äldre, ställer också krav på en upprustning av sjukvården, nya arbetssätt och en ökad digitalisering.

Vi lämnar nu ett spännande och händelserikt år bakom oss, där vi bland annat har inlett en historiskt stor satsning på den skånska primärvården. Primärvårdens roll som första linjens hälso- och sjukvård ska stärkas. Till den skånska primärvården räknas vårdcentraler, barnvårdscentraler, barnmorskemottagningar, familjecentraler, ungdomsmottagningar, psykoterapimottagningar och MMS-mottagningar. Att stärka primärvården är en viktig del i utvecklandet av framtidens hälsosystem och avgörande för att avlasta akutsjukhusen och öka tryggheten för patienterna.

Vi har påbörjat arbetet med Framtidens Hälsosystem som utgår ifrån att hälso- och sjukvården står inför demografiska utmaningar samtidigt som det finns möjligheter med digitalisering och framtida investeringar. Sammantaget krävs därför nya arbetssätt och strukturer för att möta framtidens utmaningar och möjligheter. I en parlamentarisk styrgrupp har vi påbörjat ett bra arbete som jag är övertygad om kommer stärka hälso- och sjukvården på både kort och lång sikt.

Tillgängligheten är en fortsatt utmaning, där vi behöver ständigt hitta nya sätt framåt för att se till att skåningen kan få rätt vård i rätt tid. Där vi bland annat har satsat på gemensamma väntelistor och arbeta mer förebyggande genom exempelvis riktade hälsosamtal för 40-åringar och fler screeningprogram för att kunna identifiera symptom på sjukdomar i ett mycket tidigare skede.

Men vården fungerar inte utan Region Skånes kompetenta och engagerade medarbetare. För mig är de sjukvårdens viktigaste resurs. Att förbättra arbetsmiljön för dem som arbetar inom den skånska vården är därför av hög prioritet. Läkare, sjuksköterskor och övrig vårdpersonal ska trivas på sin arbetsplats och vilja rekommendera Region Skåne som arbetsgivare. Bara då kan skånsk sjukvård utvecklas och ge patienterna den goda omsorg de har rätt till. Skåningarna har rätt att förvänta sig en god och tillgänglig vård med hög kvalitet.

Avslutningsvis, så ser jag fram emot att tillsammans med mina kollegor i nämnden och i nära dialog med sjukhusstyrelserna arbeta med de utmaningar som skånsk hälso- och sjukvård står inför.

Tillsammans kan vi göra den skånska hälso- och sjukvården ännu bättre.

Gilbert Tribo (L)

Ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden

FÖRORD	2
REGION SKÅNES UPPDRAG FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD, OMFATTNING OCH INRIKTNING.....	4
INLEDNING	4
SKÅNSKA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN SKA UTVECKLAS	4
PRIORITERADE OMRÅDEN.....	5
EN SERVICEINRIKTAD VERKSAMHET MED HÖG KVALITET	6
GOD VÅRD	6
Tillgänglig hälso- och sjukvård	6
Personcentrerad vård	7
Hälsorienterad hälso- och sjukvård.....	8
Jämlik hälso- och sjukvård	10
Säker hälso- och sjukvård	10
Kunskapsbaserad vård.....	12
Effektiv hälso- och sjukvård	13
TANDVÅRD.....	14
PRIORITERADE OMRÅDEN.....	14
Primärvård.....	14
Psykisk hälsa	16
Akutsjukvård.....	17
Cancervård	18
Förlossningsvård, neonatalvård och kvinnors hälsa	18
EN DRIVANDE UTVECKLINGSAKTÖR	20
KLINISK FORSKNING.....	20
NATIONELL HÖGSPECIALISERAD VÅRD SKA FORTSATT UTVECKLAS	20
DIGITALISERING FÖR FRAMTIDENS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	21
MILJÖ	21
ATTRAKTIV ARBETSGIVARE	21
DEN FRAMTIDA KOMPETENSFÖRSÖRJNINGEN SKA SÄKRAS.....	21
LÅNGSIKTIGT STARK EKONOMI	22

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård, omfattning och inriktning

Inledning

Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård beskriver mål och inriktning samt prioriterade områden i den skånska hälso- och sjukvården. Samtliga verksamheter finansierade av Region Skåne ska arbeta utifrån detta¹. All verksamhet ska i övrigt fortsatt bedrivas enligt tidigare uppdrag och/eller beslut. Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård bildar underlag till Regionfullmäktiges beslut om Verksamhetsplan och budget 2020 med plan för 2021-2022.

Målet för Hälso- och sjukvården anges i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL kap.3) ”Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vården.”

Region Skåne ska erbjuda en god hälso- och sjukvård, tandvård inkluderat. I enlighet med gällande lagstiftning ska vård, utifrån behov och medicinska prioriteringar, erbjudas personer folkbokförda i Skåne², personer från andra landsting, personer med skyddade personuppgifter, asylsökande, papperslösa och personer från andra länder. Samverkan med kommunal hälso- och sjukvård sker i enlighet med avtal om ansvarsfördelning mellan Region Skåne och de skånska kommunerna.

Uppföljningen av Region Skånes uppdrag för hälso- och sjukvård sker i månads-, delårs- och årsredovisningar i form av verksamhetsberättelser. Uppföljningen ska ske utifrån ett huvudmannaperspektiv och utgå från vad som är av värde för patienten. Resultat ska användas för lärande och underlag för förbättringsarbete. Uppföljningen av hälso- och sjukvårdens resultat 2020 inriktas på de övergripande målen samt delmål som fastställs i detta uppdrag. Dessa mål följs till största delen upp med ett antal utvalda indikatorer. Indikatorer som ingår i uppföljningen beskrivs i bilaga *Uppföljning Hälso- och sjukvård 2020*. Ytterligare områden kan bli aktuella för uppföljning under året.

Indikatorer och målnivå beskrivs i detalj i [Region Skånes Indikatorbibliotek](#) (IB)³. Resultaten redovisas i [Region Skånes Kvalitetsapplikation](#) och [Kvalitetsportal](#). Vid tecken till avvikelse ska fördjupad uppföljning göras. Tillgänglighet, kvalitet, produktion och ekonomi ska redovisas varje månad. Vid större avvikelse ska åtgärdseskalering användas vilket ytterst kan innebära att uppdraget avslutas/flyttas.

Skånska hälso- och sjukvården ska utvecklas

Hälso- och sjukvården har, och har haft, en positiv medicinsk och medicinteknisk utveckling. Allt fler botas eller lever länge med kronisk sjukdom. Demografin ändras, det utvecklas nya kunskaper, och förutsättningar förändras. Under de närmaste tio åren kommer den

¹ Styrning av verksamheter som bedrivs enligt lagen om läkarvårdsersättning (LOL), lagen om fysioterapiersättning (LOF), lagen om valfrihetssystem (LOV) samt upphandlad vård i enlighet med lagen om upphandling (LOU), sker i särskild ordning.

² Folkbokförda i Skåne finansieras av Region Skåne, övriga grupper via det landsting personen är folkbokförd i, statsbidrag eller egen finansiering. <http://vardgivare.skane.se/patientadministration/vard-inomutom-landet/>.

³ I [Indikatorbiblioteket](#) framgår respektive indikators nummer (Nr i IB), målnivå och mätmetod mm. Målnivåer avser Skånenivå.

demografiska utvecklingen och den förändrade åldersstrukturen ställa nya krav på hälso- och sjukvården. I Skåne bedöms antalet personer öka starkast i grupperna äldre och ungdomar. Detta ställer krav på utveckling för att klara uppgiften att tillgodose behovet av hälso- och sjukvård. Preventiv, hälsoinriktad hälso- och sjukvård, kvalitet och effektivitet är viktiga framgångsfaktorer för att kunna möta behoven. Hälso- och sjukvården ska erbjuda sammanhållna vård och vård i rimlig tid. Region Skånes värdegrund, välkommande, drivande, omtanke och respekt, ska ligga till grund för allt hälso- och sjukvårdsarbete.

Omställningen i Region Skåne – Bättre hälsa för fler

De närmaste åren ska framtidens hälsosystem utvecklas genom ett omställningsarbete med målbilden *Bättre hälsa för fler*. Gemensamma mål för arbetet är *bättre befolkningshälsa, bättre upplevelse för patienter och medarbetare, bättre kvalitet, ökad tillgänglighet och effektiva processer*. Perspektivskifte behöver ske - från patient som mottagare av vården till patient som medskapare av sin egen vård. Utveckling av nära vård och digitalisering, med Skånes digitala vårdssystem (SDV) som en möjliggörare, är viktiga delar i att nå målen. Även lokaler byggs utifrån strategin för framtidens hälsosystem.

Nära vård innebär närhet ur såväl geografisk som relationell synvinkel. Vårdcentralerna ska utgöra första linjen för god och nära vård och vara ett nav för patientens vårdkontakter. Den digitala utvecklingen kan ge begreppet närhet en ny dimension och möjliggöra både närhet på distans och alltmer avancerad vård utanför sjukhusen. I omställningsarbetet till den nära vården har sakkunnigrupper en viktig funktion i att ta fram riktlinjer för utvecklingen av bryggan mellan vårdcentraler och specialiserad sjukvård. Överföring av ansvar för viss och lämplig specialiserad vård från sjukhus till primärvård ska genomföras inom ramen för ordnad kunskapsstyrning. Utveckling av den nära vården är ett viktigt utvecklingsarbete som alla verksamheter ska bidra till.

Digitalisering skapar möjligheter till effektivare vård, bättre tillgänglighet samt delaktighet utifrån patientens förmåga och önskan. För att tillvarata digitaliseringens möjligheter behöver vårdens verksamheter utveckla nya arbetssätt. Stora delar av hälso- och sjukvården kommer under 2020 påverkas av förberedelser för införandet av Skånes digitala vårdssystem (SDV). SDV skapar nya förutsättningar och möjligheter för såväl patienter som för medarbetare, exempelvis bättre beslutsstöd och tillgång till information.

Fastighetsutveckling pågår med omfattande byggprojekt vid flera sjukhus, vilket ställer krav på engagemang och arbetsinsats. Perioden är utmanande då verksamheterna ska tillgodose behoven av hälso- och sjukvård samtidigt som pågående projekt kan komma att försvåra förutsättningarna för att producera vård. För att klara omställningen och utvecklingen framöver krävs systematisk och målinriktad verksamhetsutveckling och koordinering av de många projekt och insatser som pågår. Förändringsledning och förbättringskunskap samt kunskap om hållbar förändring och framtidsvisioner är viktiga framgångsfaktorer.

Prioriterade områden

Under planperioden fortsätter statliga satsningar med riktade medel inom *psykisk hälsa* samt *förlossningsvård, neonatal vård och kvinnors hälsa*. Den politiska viljeinriktningen är att under samma period även stärka *primärvård, prevention, akutsjukvård, cancervård, rehabilitering, intensivvård, palliativ vård* och grupperna *äldre, multisjuka* samt *barn och unga*.

En serviceinriktad verksamhet med hög kvalitet

Hälso- och sjukvården i Region Skåne ska vara *tillgänglig, personcentrerad, hälsoinriktad, jämlik, säker, kunskapsbaserad* och *effektiv*. Alla verksamheter ska sträva efter en sammanhållen vård anpassad efter patientens behov.

Ett antal kvalitetsområden följs upp med utvalda indikatorer. Målsättning 2020 är att samtliga kvalitetsområden inom hälso- och sjukvård, ska ha en positiv utveckling i måluppfyllelse och minst hälften av indikatorerna inom respektive område ska nå högsta målnivå. På lång sikt ska måluppfyllelse nås i samtliga områden.

Övergripande mål

Samtliga Region Skånes kvalitetsområden ska ha en positiv utveckling och minst hälften av indikatorerna inom respektive område ska nå högsta målnivå⁴

God vård

God vård är en inriktning i skånsk hälso- och sjukvård och ett samlingsbegrepp som innefattar områden som är viktiga förutsättningar för kvalitet i hälso- och sjukvården.

Tillgänglig hälso- och sjukvård

Tillgänglig hälso- och sjukvård innebär att ingen patient ska behöva vänta oskäligt lång tid på de vårdinsatser som hen behöver.⁵

Tillgänglig hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
God tillgänglighet till hälso- och sjukvård	Följsamhet till vårdgarantin
	Öka tillgänglighet till specialistvård avseende besök samt operation/åtgärd

Inriktning

Tillgängligheten till den skånska vården ska vara god. Standardiserade vårdförlopp inom cancervården är exempel på framgångsrikt arbetssätt som kan leda till korta ledtider.

Erfarenheterna från dessa kan användas för införande inom andra områden.

Tillgänglighetsutmaningar finns inom många områden och för att uppnå bättre tillgänglighet krävs insatser på flera fronter.

Följsamhet till vårdgarantin

Tillgängligheten till den skånska hälso- och sjukvården ska vara god och patienter ska omhändertaras enligt medicinsk prioritering med vårdgarantins tidsramar som en borte gräns inom såväl primär- som specialiserad vård.

⁴ I den regionala applikationen för kvalitetsuppföljning ska indikatorer inom respektive område nå högsta målnivån i 50 procent eller mer, det innebär att minst hälften av de ingående indikatorerna inom respektive område ska vara grönmarkerade.

⁵ [Tillgänglighet i vården SKL](#)

Ökad tillgänglighet till specialistvård avseende besök samt operation/åtgärd

Viktiga förutsättningar för en hållbar tillgänglighet är god arbetsmiljö och en effektiv kompetensförsörjning. Tillgång till diagnostiska undersökningsmetoder är en viktig del i vårdkedjan för att patienten ska få rätt diagnos och därmed rätt omhändertagande. Problem med tillgänglighet till bild- och funktionsdiagnostik, exempelvis MRT- och CT-undersökning, fördröjer diagnostik och patientens vårdförlopp. Det finns även tillgänglighetsutmaningar inom andra områden, exempelvis inom besök till hjärtsjukvård, allmänkirurgi, ögonsjukvård, kvinnosjukvård samt logopedi. Även åtgärder/operation inom allmänkirurgi, hjärtsjukvård och ortopedi har begränsad tillgänglighet. Verksamheterna ska vidta åtgärder för att förbättra tillgängligheten. Det är av stor vikt att planerings- och väntelistor hålls aktuella och att patienter som väntar erhåller fortlöpande information. Verksamheterna ska planera efter behovet och minimera ombokningar genom framförhållning i schema och genom att boka tider i samråd med patienten. Rutiner avseende säker och effektiv remisshantering ska förbättras. Verksamheter i offentligt finansierad privat regi och i egen regi i Region Skåne bör samverka i större utsträckning för att optimalt utnyttja de resurser som finns.

Kontakt med, och bokning av, vård ska kunna ske på flera sätt och utveckling av digitala tjänster är grundläggande för att öka tillgängligheten och göra patienten mer delaktig i sin egen hälsa. Digital tidbokning ska införas som ett alternativ till befintliga kontaktvägar mellan patient och vården. För att skapa förutsättningar för vård på rätt nivå för såväl patienten, som för vårdgivaren, ska information om vårdens utbud vara tydlig, aktuell, lätt att hitta och förstå.

Personcentrerad vård

Personcentrerad vård utgår ifrån patientens upplevelse av situationen samt individens förutsättningar, resurser och hinder.⁶

Personcentrerad hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Stärka partnerskapet mellan patient och hälso- och sjukvården	Patientens förtroende för hälso- och sjukvården ska öka genom att upplevelsen av tillgänglighet, bemötande och respekt, information och kunskap samt delaktighet och involvering förbättras
	Ökad användning av de digitala lösningarna
	Utveckla sömlös vårdkedja för patienten utifrån behov
	Fler våldsutsatta personer ska identifieras och stöttas

Inriktning

Personcentrerad vård är ett förhållningssätt som innebär att se den enskilda personen samt involvera och anpassa vården efter individens behov, resurser och förutsättningar inom ramen för lagstiftning och grundläggande etiska principer. Enligt patientlagen ska patientens integritet, självbestämmande och delaktighet främjas.

Patientens förtroende för hälso- och sjukvården ska öka

I vården behöver perspektivskiftet ske - från patient som mottagare av vården till patient som medskapare av sin egen vård, från fragmentisering av vården till helhetsperspektiv och från färdiga lösningar till mer individanpassning med ökat fokus på patientprocessen. Personcentrering är nära kopplat till värderingar, attityder och kultur i hälso- och sjukvården.

⁶ [Centrum för personcentrerad vård](#)

Chefer och ledare på olika nivåer behöver efterfråga, följa upp och skapa förutsättningar för en mer personcentrerad hälso- och sjukvård. Särskilt fokus ska finnas på att barnets bästa beaktas vid alla beslut och att barn och ungas hälsa samt villkor tydligare blir belysta i uppföljning av hälso- och sjukvården.

Patientkontrakt är en överenskommelse mellan patienten och vården som ska skapa förutsättningar för att relationen bygger på samskapande och gemensamt ansvar. Målgruppen för patientkontrakt är patienter med komplexa vårdbehov samt många vårdkontakter, och behovet av samordning ser olika ut för olika patientgrupper. Berörda verksamheter ska delta i det fortsatta utvecklingsarbetet. Syftet med patientkontrakt är:

- Gemensamt ansvar där patienten och vården vet vem som gör vad
- Stärka egen kraft hos patienter att tillvarata sina egna resurser
- Tillitsfulla, goda relationer patient - vårdgivare som värnar människors tid
- Trygghet där patienter vet sitt nästa steg och vart man vänder sig när man behöver ha kontakt med vården
- Säkerställa gemensam överblick, samverkan och samordning kring planer och insatser som utgår från patientens berättelse och vad som är viktigt för patienten

Ökad användning av de digitala lösningarna

Digitala lösningar skapar förutsättningar för den enskilde att i större utsträckning kunna ta ansvar för sin hälsa, utifrån sin förmåga och önskan. Utgångspunkten för all e-hälsoutveckling ska vara en personcentrerad vård med fokus på värdet/nyttan för patienten och nytta för vårdens medarbetare. Utveckling av digitala tjänster, och omställning för att tillvarata dessa, ska prioriteras.

Utveckla sömlös vårdkedja för patienten utifrån behov

Samverkan och koordinering med andra aktörer är central vid alla vårdinsatser för att patienten ska uppleva vården som sömlös. Återinskrivningar ska minska. En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess ska möjliggöras genom god samverkan mellan olika delar av vården och externa aktörer såsom arbetsgivare, Försäkringskassa, Arbetsförmedlingen och kommunen. På nationell nivå föreligger två lagförslag som båda föreslås börja gälla 1 januari 2020 och som under förutsättning att beslut tas kommer att påverka regionerna. Det första förslaget innebär att regionerna ska erbjuda koordineringsinsatser till patienter som har ett särskilt behov av individuellt stöd för att kunna återgå till arbetslivet, det andra avser finansiell samordning mellan hälso- och sjukvård och sjukförsäkring.

Fler våldsutsatta personer ska identifieras och stöttas

Verksamheterna ska arbeta i enlighet med det regionala vårdprogrammet Våld i nära relationer⁷.

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård

En hälsoinriktad hälso- och sjukvård avser samlade insatser som bidrar till bättre hälsa, för den enskilde och för befolkningen, när det gäller minskad dödlighet och sjuklighet, förbättrad funktionsförmåga, större välbefinnande och högre hälsorelaterad livskvalitet.

⁷ [Regionalt vårdprogram – Våld i nära relationer](#)

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Stärka primär- och sekundärprevention inom hälso- och sjukvården	Riktade hälsosamtal på vårdcentral ska införas
	Förbättra sekundärprevention för patienter med hjärt-kärlsjukdom, diabetes och stroke

Inriktning

Riktat hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete ska prioriteras för att minska behovet av vårdinsatser i ett längre perspektiv. De flesta av de stora kroniska sjukdomarna är möjliga att förebygga genom goda levnadsvanor; rökstopp, minskad alkoholkonsumtion, ökad fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor. Övervikt och fetma ökar generellt och även bland barn. För att uppnå en hälso- och sjukvård där förebyggande arbete ingår som en självklar del krävs fortsatt kunskapsspridning men också förändrade attityder och arbetssätt. Ledning och styrning är avgörande för att skapa strukturella förutsättningar för ett förebyggande arbete med tydliga uppdrag, tid, resurser och redskap. Hälso- och sjukvårdens olika kontaktytor mot de skånska medborgarna ska, i enlighet med patientlagen, informera om vilka metoder som finns för att förebygga sjukdom eller skada. Preventiva insatser ska tydliggöra skydds- och riskfaktorer och möjliggöra medvetna val för att uppnå bättre hälsa.

För att minska risken för ytterligare ohälsa och optimera resultatet av behandling vid sjukdom är det särskilt angeläget att stödja förändring av ohälsosamma levnadsvanor. Personer med psykisk ohälsa utgör en riskgrupp och arbetet med att förbättra den kroppsliga hälsan hos denna grupp ska fortsätta genom ett aktivt arbete med att identifiera ohälsosamma levnadsvanor och erbjuda hälsoinriktade insatser inom primärvård och psykiatrisk vård. Specialistvård och vårdcentraler ska utveckla sitt samarbete kring rök- och alkoholstopp i samband med operation och fortsatt implementering av den regionala riktlinjen ska ske. En ny tobakslag (2018:2088)⁸ träder i kraft under 2019. Lagen utökar rökfria miljöer till entréer och ansvaret för skyltning av dessa ligger på den som disponerar över lokalen. Alla verksamheter ska vidta åtgärder för att följa tobakslagen.

Riktade hälsosamtal på vårdcentral ska införas

Riktade hälsosamtal i primärvård har visats vara ett effektivt sätt att såväl förebygga hjärt-kärlsjukdom som att minska sociala skillnader i hälsa. Riktade hälsosamtal bygger på det dialogbaserade samtalet som utgår från individens egen hälsoprofil, vilket skiljer detta från allmänna hälsoundersökningar⁹. Samtalet föregås av provtagning och ett frågeformulär besvaras. Under planperioden ska riktade hälsosamtal införas på vårdcentralerna i enlighet med Region Skånes modell.

Förbättra sekundärprevention för patienter med hjärt-kärlsjukdom, diabetes och stroke

För att förhindra återinsjuknande eller försämring av sjukdomstillstånd är sekundärprevention en viktig uppgift för hälso- och sjukvården. Patienter som drabbats av stroke, hjärtinfarkt och diabetes ska erbjudas samma sekundärpreventiva åtgärder oavsett bostadsort i Skåne. De verksamheter som når de nationella målnivåerna för dessa åtgärder ska föregå som gott exempel.

⁸ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/alkohol-narkotika-dopning-tobak-och-spel-andts/tobak/ny-lag-om-tobak-och-liknande-produkter/>

⁹ Socialstyrelsen: Bästa möjliga hälsa och en hållbar hälso- och sjukvård

Jämlik hälso- och sjukvård

Jämlik hälso- och sjukvård innebär att vården tillhandahålls och fördelas på lika villkor för alla.¹⁰

Jämlik hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Omotiverade skillnader i vård, behandling och bemötande ska minska	Metoder för att identifiera, analysera och följa upp omotiverade skillnader ska utvecklas
	Omotiverade skillnader inom vård av patienter med hjärt-kärlsjukdom, diabetes och stroke ska minska

Inriktning

Region Skåne ska bedriva en jämlik vård och minska de omotiverade skillnaderna, bland annat genom att följa nationella riktlinjer och regionala vårdprogram. För att ge jämlika resultat och upplevelser ska vårdens utbud och innehåll anpassas till den enskildes förutsättningar och behov. Region Skånes policy om Lika rättigheter och möjligheter¹¹ samt policyns tillämpningsanvisningar ska följas.

Metoder för att identifiera, analysera och följa upp omotiverade skillnader ska utvecklas

Det behövs utvecklad kunskap om medicinskt omotiverade skillnader för att kunna agera mot dessa. Därför behöver ett jämlikhetsperspektiv integreras i vårdens kunskapsstyrning och uppföljning, t.ex. i SDV. Verksamheter och kunskapsorganisationen ska kontinuerligt utvärdera vården utifrån ett jämlikhetsperspektiv. Region Skåne utvecklar uppföljningsmetoder i nationellt samarbete. Standardiserade vårdförlopp ska breddas till fler vårdprocesser.

Omotiverade skillnader inom vård av patienter med hjärt-kärlsjukdom, diabetes och stroke ska minska

Flera studier och rapporter beskriver omotiverade skillnader i svensk hälso- och sjukvård, exempelvis i relation till kön, socioekonomi, geografi och samsjuklighet med psykisk sjukdom. I Region Skånes behovsrapport för planering av hälso- och sjukvård 2020 finns indikationer på omotiverade skillnader. Inom sekundärprevention och rehabilitering vid hjärtsjukdom, diabetes och stroke föreligger skillnader i tillgång till vård beroende på t ex patientens ålder och geografi. Dagens korta vårdtider på strokeenheterna i kombination med kompetensbrist medför att patienternas rehabiliteringsbehov i det akuta skedet efter stroke inte tillgodoses. Även inom diabetesvård för barn och unga finns skillnader i tillgången till vård och behandling, vilken bör dimensioneras efter behov.

Säker hälso- och sjukvård

Säker hälso- och sjukvård innebär att vårdskador ska förhindras. En vårdskada är enligt [Patientsäkerhetslagen](#) när en patient drabbas av lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

¹⁰ <https://www.socialstyrelsen.se/jamlikhalsa-vardochomsorg/jamlikvard>

¹¹ [Policy – Lika rättigheter och möjligheter](#)

Säker hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Minska vårdskador	Minska förekomsten av trycksår, fallolyckor, vårdrelaterade infektioner och undernäring
	Minska överbeläggning, utlokalisering ¹² samt överflyttning av patienter
	Ökad säkerhet i läkemedelsanvändningen
	Minska antibiotikaförskrivningen

Inriktning

Patientsäkerhet är av högsta prioritet inom Region Skånes hälso- och sjukvård, och nollvision avseende vårdskador ska råda. Ingen patient ska drabbas av skador som hade kunnat undvikas. För att nå uppsatta mål måste all hälso- och sjukvårdspersonal ha kunskap om rutiner för att identifiera, analysera, bedöma och åtgärda orsaker som kan leda till vårdskada. Vidtagna åtgärder ska följas upp för att se om de haft avsedd effekt. Arbetet ska vara långsiktigt och kontinuerligt. En framgångsfaktor för att främja patientsäkerhetskultur är en god arbetsmiljö. Andra faktorer är kontinuitet, god omvårdnad, hög medicinsk kvalitet och en god informationssäkerhet.

Vårdgivaren har ansvar att, från patienter och närstående, ta emot och handlägga klagomål och synpunkter på vården. Patienter och närståendes delaktighet kan bidra till ökad patientsäkerhet och utveckling av vården. För detta ska ett rapporteringssystem, som kan möjliggöra lärande utifrån aggregerad data såväl på lokal som regional nivå, utvecklas.

Minska förekomsten av trycksår, fallolyckor, vårdrelaterade infektioner och undernäring

Verksamheterna ska arbeta för god tillgänglighet och förebygga suicid, undernäring, vårdrelaterade infektioner samt trycksår. En god och säker kommunikation i vårdens övergångar är ytterligare ett viktigt område.

Minska överbeläggning, utlokalisering samt överflyttning av patienter

Patienter i slutenvård ska erbjudas vårdplats på adekvat vårdnivå. Förflyttning ska endast ske av medicinska skäl.

Ökad säkerhet i läkemedelsanvändningen

Brist på överblick av patientens alla läkemedel är en patientsäkerhetsrisk och kan leda till försämrad livskvalitet, onödiga sjukhusinläggningar och samhällsekonomiska kostnader. För att nå målen¹³ ska berörda verksamheter arbeta med kompetenshöjning inom läkemedelsavstämning, läkemedelsgenomgång och utskrivningsinformation. I enlighet med strategin för framtidens läkemedelsförsörjning ska en enklare och säkrare läkemedelsbehandling leda rätt från början och kontinuerlig digital uppföljning möjliggöra förbättring. Implementeringen av den nationella läkemedelslistan 2020 utgör en av åtgärderna som kan underlätta kommunikation mellan patient och sjukvårdspersonal avseende ordinerad läkemedelsbehandling.

Minska antibiotikaförskrivningen

Skåne har en hög användning av antibiotika jämfört med andra regioner. För att kunna arbeta mot detta, och undvika utvecklingen av en ökad resistens, ska ett särskilt fokus läggas på

¹² En utlokaliserad patient är en inskriven patient som vårdas på annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten.

¹³ Strategi för förbättringsarbete Region Skåne

analys av diagnoskopplad data på verksamhets- och regional nivå. En ansvarsfull användning av antibiotika och förskrivning ska ske i enlighet med läkemedelsrådets/Stramas¹⁴ riktlinjer.

Kunskapsbaserad vård

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård innebär att vården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för att möta den individuella patientens behov på bästa möjliga sätt¹⁵.

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Öka kunskap om och följsamhet till vårdprogram och riktlinjer	Utveckla och stärka arbetet med kunskapsstyrning i enlighet med den nya nationella strukturen
	Öka användningen av kvalitetsregisterdata i lokalt förbättringsarbete
	Rationell läkemedelsanvändning

Inriktning

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård innebär att vården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för att möta den individuella patientens behov. Det gäller såväl vid enskilda patientmöten som investeringar eller organisatoriska förändringar. Det är viktigt att stimulera till, och skapa förutsättningar för, att ny kunskap kan inhämtas, utvecklas och användas.

Den snabba utvecklingen av medicinsk teknik och behandlingar möjliggör att allt fler sjukdomar och funktionsnedsättningar kan upptäckas och behandlas, vilket leder till ökad patientnytta och patienttillfredsställelse. Ett metod- och prioriteringsråd arbetar med en transparent prioriteringsprocess som tar hänsyn till nytta, behov, etik och kostnadseffektivitet. Nya metoder och behandlingar ska införas på ett ordnat sätt och rutiner och behandlingar som inte tillför värde för patienten ska avvecklas.

Utveckla och stärka arbetet med kunskapsstyrning i enlighet med den nya nationella strukturen

Region Skåne ska delta i den nationella utvecklingen av kunskapsstyrning och i den nationella modellen för ordnat införande av nya läkemedel, samt anpassa den lokala organisationen på ett ändamålsenligt sätt. Det regionala och lokala arbetet ska i allt högre grad fokusera på implementering av nationella riktlinjer, regionala vårdprogram och andra kunskapsunderlag. Detta kräver samverkan mellan kunskapsorganisation, linjeorganisation samt Skånes digitala informationssystem (SDV). Effekten av vårdprogram och riktlinjer ska följas upp.

Öka användningen av kvalitetsregisterdata i lokalt förbättringsarbete

Uppföljning och analys är en viktig del i kunskapsbaserad vård. Det är av stor vikt att anslutnings- samt täckningsgrad till nationella kvalitetsregister ökar, och som ett sätt att bidra till detta ska arbetet med att utveckla direktöverföring av journaldata till kvalitetsregister fortsätta.

¹⁴ [Samverkan mot antibiotikaresistens](#)

¹⁵ [Socialstyrelsen God vård 2009](#)

Rationell läkemedelsanvändning

Utveckling av nya effektiva läkemedel i kombination med förbättrade diagnostikmöjligheter ska ses som en investering, inte bara för hälsa, utan också för god social och ekonomisk utveckling. Arbetet för en rationell läkemedelsanvändning, med fokus på hög kvalitet och effektivitet, fortsätter i enlighet med Region Skånes läkemedelsstrategi 2017-2020. Introduktion av nya läkemedel, enligt den nationella metoden ordnat införande, ska stödjas av regionala vårdprogram eller terapiriktlinjer för att skapa förutsättningar för en jämlik vård. Uppföljning ska ske systematiskt och i tillämpliga fall i nationell samverkan. Läkemedelsbehandlingar av en ny typ, Avancerade Terapeutiska Medicinska Produkter (ATMP), är på väg in i sjukvården. I nuläget finns ett fåtal godkända läkemedel av denna typ, avsedda för ett ytterst begränsat antal patienter, men omfattningen kommer att öka kraftigt. Förväntningarna på sjukvården är att introduktionen sker snabbt och jämlikt.

Effektiv hälso- och sjukvård

En effektiv vård är den vård som med tillgängliga resurser skapar bästa möjliga resultat, hälsa, för patienten. Det innebär att tillgängliga resurser ska utnyttjas på bästa sätt för att uppnå målen.¹⁶

Effektiv hälso- och sjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Skapa bästa möjliga hälsa för patienten utifrån tillgängliga resurser	Utveckla effektiv vård inom nära vården
	Överföring av ansvar från slutenvård till öppenvård ska öka
	Uppföljningen av effektiv vård, patientnytta och resultat ska utvecklas
	Uppföljningen av avvikelser ska utvecklas
	Produktions- och kapacitetsplanering ska användas systematiskt

Inriktning

Hälso- och sjukvården ska vara effektiv och arbeta med moderna och evidensbaserade metoder samt modern teknik. En effektiv vård är den vård som med tillgängliga resurser skapar bästa möjliga resultat för patienten som är delaktig i den egna vården.

Utveckla effektiv vård inom nära vården

Samtliga verksamheter ska bidra till utvecklingen av en effektiv hälso- och sjukvård, där pågående arbetet med utvecklingen av den nära vården är prioriterat. Vård ska utföras och synkroniseras utifrån behov snarare än sjukvårdens organisatoriska uppdelning. Nya medicinska möjligheter och sjukvårdens utveckling gör att fler och fler patienter kan behandla sig själva med läkemedel i hemmet. Sammantaget får detta konsekvenser både för individen och samhället vad gäller kostnadsutveckling och vårdens organisation. En effektiv och välfungerande sjukvård kräver en effektiv läkemedelsförsörjning som kan stödja vården att åstadkomma en medicinskt ändamålsenlig, säker och kostnadseffektiv läkemedelsbehandling av hög kvalitet.

¹⁶ [Effektiv vård SOU 2016:2](#)

Överföring av ansvar från slutenvård till öppenvård ska öka

Omställning till nya arbetssätt behövs, exempelvis i form av fler vårdinsatser i öppen vård och att omsätta digitaliseringens möjligheter. Vårdcentralerna är första linjens sjukvård. Därför ska vårdcentraler i större utsträckning koordinera vård för patientgrupper vars behov kräver hög kontinuitet. Överföring och ansvar, för viss och lämplig specialiserad vård, från sjukhus till primärvård ska genomföras. Samordnad individuell plan (SIP) ska användas.

Uppföljningen av effektiv vård, patientnytta och resultat ska utvecklas

Inom ramen för SDV utvecklas ändamålsenliga IT-beslutsstöd som förenklar och minskar manuella administrativa insatser. Effekter av insatser för effektiv vård ska kunna följas upp, analyseras och visualiseras.

Uppföljningen av avvikelser ska utvecklas

Alla verksamheter ska arbeta med avvikelshantering som en del i det ständiga förbättringsarbetet. Avvikelser, samt patienters erfarenheter och synpunkter, bildar grund för systematiskt förbättringsarbete som på sikt förbättrar kvalitet och effektivitet.

Produktions- och kapacitetsplanering ska användas systematiskt

Produktions- och kapacitetsplanering, som utgår från befolkningens och patienternas behov, är centralt för en effektiv vård och ska tillämpas i verksamheterna.

Tandvård

Tandvård	
Övergripande mål	Delmål
God och jämlik tandhälsa i befolkningen	Öka samverkan med olika aktörer för att förbättra tandhälsan hos barn och unga, beroende äldre, samt sköra personer med funktionsnedsättning

Inriktning

Tandvårdsverksamheten som bedrivs i Skåne ska fokusera på hälsofrämjande, förebyggande och god tandvård på lika villkor för befolkningen. Målsättningen är att bibehålla tandhälsa där den är god och förbättra tandhälsan för dem med sämre tandhälsa. Tandhälsan i befolkningen är generellt god men ojämnt fördelad. Personer med låg socioekonomisk status, sköra äldre, barn i utsatthet, personer med olika funktionsnedsättningar samt personer med omfattande och varaktiga omvårdnadsbehov är grupper som löper risk för sämre oral hälsa. Arbetet med att minska skillnader i den orala hälsan, speciellt hos barn och unga vuxna i riskområden ska fortsätta under 2020. Samverkan mellan tandvården, kommunerna och hälso- och sjukvården ska öka för att möjliggöra att grupper med risk för sämre oral hälsa får regelbunden kontakt med tandvården.

Prioriterade områden

Primärvård

Primärvård	
Övergripande mål	Delmål
Utveckla primärvården som första instans och koordinator vid behov av hälso- och sjukvård	Fast vårdkontakt ska införas på vårdcentralerna
	Patienternas förtroende för primärvården ska öka
	Primärvårdens samverkan med Skånes kommuner ska förbättras

Inriktning

Den skånska primärvården består av vårdcentraler, barnavårdscentraler, barnmorskemottagningar, familjecentraler, ungdomsmottagningar samt psykoterapimottagningar. Primärvården ska präglas av valfrihet för patienten och ett utbud av flera olika vårdgivare. Primärvården har ett särskilt ansvar för sjukdomsförebyggande insatser och ska erbjuda rådgivning och stöd för bättre levnadsvanor. Samverkan med berörda aktörer ska förbättras såväl inom primärvård som mellan primärvård och specialiserad vård samt kommunala insatser. Under planperioden ska riktade hälsosamtal införas på vårdcentralerna i enlighet med Region Skånes modell.

Fast vårdkontakt ska införas på vårdcentralerna

Andel listade individer med fast vårdkontakt, i första hand läkare, ska öka under 2020. För patienter som behöver insatser över tid, ska vården upplevas som sammanhållen. Vårdcentralerna ska ta ett större ansvar för patientens hela vårdprocess och har ett särskilt ansvar för att koordinera vården av dessa patienter med den kommunala hälso- och sjukvården och specialistkliniker på sjukhus. Vårdcentralerna ska framöver utveckla samverkan med verksamheter med geriatrisk kompetens för att förbättra kvaliteten i vården av de äldre.

Patienternas förtroende för primärvården ska öka

Primärvårdens roll som första linjens nav för koordinering av hälso- och sjukvård ska stärkas samtidigt som patienternas förtroende för primärvården måste öka. Fler specialister inom allmänmedicin behövs och utbildningsinsatser ska prioriteras. Tillgängligheten, såväl vid akuta åkommor som för patienter med kronisk sjukdom, ska vara hög och kontinuerligt följas upp. Hög tillgänglighet och kontinuitet skapar trygghet och förtroende och ska prioriteras.

Primärvårdens samverkan med Skånes kommuner ska förbättras

Primärvårdens samverkan med de skånska kommunerna och andra vårdgivare är avgörande för en sammanhållen vårdkedja och en god och nära vård för medborgare i alla åldrar. Region Skåne ska stödja utvecklingen av familjecentraler, med särskild kompetens att främja barns hälsa, i samverkan med intresserade skånska kommuner. Ungdomsmottagningarna är viktiga för de skånska ungdomarna. För att möta ungdomars behov av insatser ska ungdomsmottagningarna utgöra en lågröskelverksamhet och en lättillgänglig instans. Då mer långvariga eller omfattande insatser är nödvändiga ska ungdomarna slussas vidare på ett smidigt och välfungerande sätt till rätt vårdnivå. Ungdomsmottagningars samverkan med övrig primärvård, specialistvård och kommunala verksamheter ska öka, vårdkedjan ska vara tydlig och övergången till annan vårdform eller specialitet ska säkras.

För att tillgodose behovet av vård för de mest sköra är samverkan mellan vårdcentral och de skånska kommunerna centralt. Mobilt läkarstöd till prioriterade grupper, samt upprättande av samordnade individuella vårdplaner i samverkan med hemsjukvården, ska bidra till trygg, säker och effektiv vård som gör att fler kan stanna i sin hemmiljö. Mobila lösningar såsom teknisk utrustning och distansmonitorering kan också bidra till trygg och säker vård i hemmiljö.

Psykisk hälsa

Psykisk hälsa	
Övergripande mål	Delmål
God vård vid psykisk ohälsa	God tillgänglighet till vård vid psykisk ohälsa
	Överdödligheten hos personer med psykisk ohälsa ska minska
	Nollvision för suicid

Inriktning

Region Skåne ska tillhandahålla en god och likvärdig vård för personer med psykisk ohälsa. Utveckling ska ske i linje med [Region Skånes Strategiska plan för psykisk hälsa 2017-2023](#), ingångna ramöverenskommelser om samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner, samt i linje med nationella riktlinjer. Utvecklingen ska syfta till att den psykiska hälsan i befolkningen, levnadsförhållanden för personer med psykisk ohälsa, samt attityder till psykisk ohälsa i befolkningen förbättras.

God tillgänglighet till vård vid psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa ökar i samhället generellt. Det finns en ökad risk för psykisk ohälsa hos personer med migrationsbakgrund såväl under de första åren i Sverige, som på lång sikt. Psykisk ohälsa bland barn och unga ökar. Barn- och ungdomspsykiatri ska förstärkas för att korta köerna – inget barn ska vänta mer än 30 dagar på utredning eller behandling. Samarbete med skolan och elevhälsan ska öka.

Sjukskrivning på grund av psykisk ohälsa ökar, framför allt bland kvinnor. Vården och det förebyggande arbetet i primärvården ska stärkas, och insatser för ökad tillgänglighet genomförs. Kunskapen ska öka och metoder förbättras i primärvården avseende diagnostik och behandling av psykisk ohälsa. Hälso- och sjukvården ska tidigt upptäcka risker, arbeta förebyggande, och ge rätt insatser på rätt vårdnivå till personer med psykisk ohälsa. Internetbaserad kognitiv beteendeterapi (KBT) ska införas och stödja patienten och primärvårdens arbete mot psykisk ohälsa. Missbruksvården behöver stärkas så att vårdens aktiviteter blir en väl fungerande helhet ur individens perspektiv. Samverkan ska förbättras och struktureras mellan primärvård, specialiserad vård, kommunala insatser och andra berörda parter.

Överdödligheten hos personer med psykisk ohälsa ska minska

De omotiverade stora skillnaderna i medellivslängd för gruppen med långvarig allvarlig psykisk sjukdom, exempelvis schizofreni och bipolär sjukdom, måste minska. Den somatiska ohälsan hos personer med psykisk sjukdom ska särskilt uppmärksammas genom målinriktade insatser såsom ökad medvetenhet, kompetenshöjande insatser och samverkan inom alla vårdnivåer. Psykisk ohälsa hos äldre ska motverkas och insatser för detta behöver utvecklas.

Nollvision för suicid

Arbetet med att förebygga suicid i enlighet med Region Skånes nollvision och handlingsplan för suicidprevention 2018-2023 ska fortsätta. Kunskap om psykisk hälsa och suicidprevention hos all hälso- och sjukvårdspersonal, och samverkan med berörda aktörer, ska förbättras.

Akutsjukvård

Akutsjukvård	
Övergripande mål	Delmål
Tillgänglig och effektiv akutsjukvård	Öka tillgängligheten i akutsjukvården
	Säkerställa kompetensförsörjning avseende specialistläkare och specialistsjuksköterskor

Inriktning

Akutsjukvård omfattar omhändertagande av sjukdom och skada som kräver ett snabbt omhändertagande, vanligen inom 24 timmar. Till akutsjukvård räknas akuta insatser på alla vårdnivåer från ambulanssjukvård, hemsjukvård, primärvård och sjukhusvård. Till akutsjukvård hör också stora delar av intensivvård och operationsverksamhet. Akutsjukvård kräver beredskap dygnet runt och samverkan mellan olika vårdnivåer och specialiteter. Tillgänglighet och kvalitet är av yttersta vikt för individ och samhälle varför tillgång till kompetens är kritisk. Förtroendet för sjukvården kan i hög grad kopplas till akutsjukvården eftersom detta för många medborgare är första kontakten med sjukvården.

Öka tillgängligheten i akutsjukvården

Ambulanssjukvård med hög kompetens och hög tillgänglighet är en förutsättning för god akutsjukvård. Behovet ökar inom ambulanssjukvården, både till följd av en ökande befolkning och fler äldre. Insatstiderna ska vara optimala och likvärdiga i hela Skåne.

Ambulanssjukvården ska följas upp i särskild ordning vilket innebär att all offentligt finansierad ambulanssjukvård, oavsett driftsform, följs upp regionalt och utifrån gemensamma indikatorer för måluppfyllelse för den prehospitla vården i Region Skåne.

Ambulansverksamheten prehospital akut psykiatri (PAP) ska särskilt följas upp.

Ambulanssjukvårdens organisation ska utvärderas och belysas i ett sammanhang av övriga prehospitala resurser¹⁷.

Patienter som behöver läggas in på sjukhus ska skyndsamt överflyttas till vårdavdelning för att minska antalet patienter som ligger kvar på akutmottagningen. För att möjliggöra detta ska så kallade bedömningsplatser finnas i anslutning till akutmottagningarna för patienter som förväntas kunna lämna sjukhuset inom 24 timmar. Utskrivning från intensivvårdsavdelningar (IVA) nattetid samt överflyttningar till annan IVA fortsätter att öka. Antalet intensivvårdsplatser och intermediära vårdplatser ska utökas för att motverka detta och öka patientsäkerheten.

Säkerställa kompetensförsörjning avseende specialistläkare och specialistsjuksköterskor

För att uppnå hög kvalitet i det akuta omhändertagandet på regionens akutmottagningar är målsättningen att specialistläkare ska vara närvarande dygnet runt. Utbildningen av akutläkare ska fortsätta i enlighet med den regionala strategin för införande av akutläkare i Region Skåne (2015).

¹⁷ I Väntan På Ambulans som utförs av räddningstjänsten samt med Skånetrafiken beträffande sjuktransporter.

Cancervård

Cancervård	
Övergripande mål	Delmål
Högkvalitativ cancervård i hela Skåne	Fortsatt utveckling av standardiserade vårdförlopp (SVF)
	Förbättra tillgången till cancerrehabilitering

Inriktning

Antalet individer som insjuknar i cancersjukdom ökar medan den åldersjusterade dödligheten i cancer minskar över tid. Insatser i både primär- och sekundärpreventivt syfte är av stor vikt för att se effekter på längre sikt. En Regional cancerplan för cancervården i Södra sjukvårdsregionen för perioden 2019-2022 har utarbetats med huvudmålsättning att minska antalet cancerfall, öka överlevnaden och förbättra livskvaliteten hos patienter med cancer. För att uppnå en jämlik cancervård i Region Skåne ska verksamheter samarbeta för fortsatt utveckling inom cancerrehabilitering, kompetensförsörjning, onkologisk smärta och standardiserade vårdförlopp (SVF).

Kostnader för läkemedel mot cancer förväntas öka. För att möjliggöra uppföljning av nya kostsamma läkemedel inom cancerområdet har ett regionalt uppföljningssystem byggts upp och registerstyrgrupp skapats. Detta ska fortsatt utvecklas under året.

I enlighet med Socialstyrelsens rekommendation och beslut i Södra sjukvårdsnämnden kommer screening för kolorektal cancer successivt införas och erbjudas alla i åldern 60-74 år i Region Skåne. Vid fullt utbyggd screening beräknas antalet dödsfall på grund av kolorektal cancer minska med 300 per år i Sverige.

Fortsatt utveckling av standardiserade vårdförlopp (SVF)

Arbetet med SVF har visat sig vara en bra metod som fortsatt ska utvecklas för en effektiv och jämlik vård.

Förbättra tillgången till cancerrehabilitering

Ökad kunskap, bättre behandlingar och ökade möjligheter att upptäcka cancer i ett tidigt skede gör att allt fler som får en cancerdiagnos överlever. Denna utveckling sker i linje med det nationella arbetet med cancervård¹⁸ och kräver en anpassning av vården för att hantera det ökande behovet av rehabilitering.

Förlossningsvård, neonatalvård och kvinnors hälsa

Förlossnings-, neonatalvård och kvinnors hälsa	
Övergripande mål	Delmål
God förlossnings-, neonatalvård och kvinnohälsa	Säker vård i samband med barnafödande - gravida och födande kvinnor upplever tillgänglig, trygg och sammanhållen vård
	Andel kvinnor som röker under graviditet ska minska
	Tillgänglig neonatalvård

¹⁸ Regeringen: Långsiktig inriktning med det nationella arbetet för cancervården

Inriktning

Förlossningsvård, neonatalvård och kvinnors hälsa är prioriterade områden i enlighet med nationella överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner och landsting¹⁹.

I linje med nationell riktlinje för endometriosis ska utbudet inom endometriosisvården utvecklas. Kvinnor med bäckenbottenproblem efter förlossning eller sjukdom, ska erbjudas uppföljning och behandling.

Säker vård i samband med barnafödande - gravida och födande kvinnor upplever tillgänglig, trygg och sammanhållen vård

Behov av vård inom förlossningsvård och kvinnohälsa ökar. Vårdkedjan under graviditet, förlossning och eftervård ska vara sammanhållen, födande kvinnor ska känna sig trygga hela vägen, före, under och efter graviditeten.

Övervikt och fetma ökar bland gravida och det finns kvinnor med ökad risk för allvarliga komplikationer i samband med graviditet och barnafödande på grund av socioekonomiska faktorer. Att vara född utanför Europa samt att inte tala svenska utgör ökade risker för både mödradödlighet och dödföddhet.

Tillgänglig och god förlossningsvård ska säkerställas och såväl förlossningsplatser som eftervård anpassas till behovet. Hänvisningar utan medicinsk grund ska minska i förlossningsvården och hög närvaro av barnmorska hos kvinnor i aktiv förlossning ska eftersträvas med målet en barnmorska per födande kvinna. Uppföljning och tillgänglighet till råd och stöd, efter förlossning ska förbättras såväl inom sjukhusvård som primärvårdens mödrahälsovård. Tillräckligt många vårdplatser för eftervård ska finnas i anslutning till alla förlossningsavdelningar och andra former såsom öppen eftervård ska byggas ut för kvinnor som kan eftervårdas i hemmet.

Andel kvinnor som röker under graviditet ska minska

Hälsosamma matvanor, rök- och alkoholstopp samt fysisk aktivitet har positiva hälsoeffekter för barnet och för familjen. Skåne ligger över riksgenomsnittet avseende kvinnor som fortsatt röker under graviditeten. Utbildningsinsatser behövs så att vårdgivare kan hänvisa till rätt instans för åtgärd.

Tillgänglig neonatalvård

Tillgänglig och säker neonatal vård måste tillgodoses dygnet runt, årets alla dagar. Familjecentrerad vård och samvård av mor och barn är viktigt, inte minst för barnets tillfrisknande, och ska fortsatt utvecklas.

¹⁹ [Förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa](#)

En drivande utvecklingsaktör

Klinisk forskning

Klinisk forskning	
Övergripande mål	Delmål
Den kliniska forskningen ska öka	Forskningen ska resultera i förbättrade resultat för patienterna
	Forskningen ska resultera i kommersiella produkter, tjänster och arbetstillfällen

Forskningsinfrastrukturen ska utvecklas i nära samverkan med akademien och näringslivet. Genom Region Skånes Life science-strategi, ska klinisk forskning och innovationer stärkas. Arbetet med att etablera och utveckla universitetssjukvårdsenheter med uppdrag att vara motorer för detta fortsätter. Visionen är att Region Skåne ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom Life science-området.

Under planperioden kommer särskilda forskningsutrymmen att tillsättas för läkare men framför allt för de med medellånga vårdutbildningar. Detta för att öka möjligheten att kombinera forskning med kliniskt arbete även i dessa grupper.

Tillsammans med akademien ska Region Skåne verka för att den egna forskningen ges tillgång till forskningsanläggningarna Max IV och ESS genom att materialforskning kompletteras med applikationer för medicinsk forskning.

Nationell högspecialiserad vård ska fortsatt utvecklas

Ur ett nationellt perspektiv omfattar högspecialiserad vård cirka fem procent av alla vårdtillfällen. Inom rikssjukvård kan upp till fem sjukhus få uppdrag att bedriva nationell högspecialiserad vård.

Region Skånes övergripande mål inom området är att behålla rikssjukvården på befintliga områden samt att få fler nationella uppdrag inom ramen för nivåstrukturering av cancer. Vid Skånes universitetssjukhus bedrivs rikssjukvård inom flera områden. Dessa är hjärtkirurgi på barn och ungdomar, hjärtkirurgi på vuxna med medfödda hjärtfel, hjärtransplantation och lungtransplantation, kirurgi vid medfött diafragmabråck, viss kirurgi vid vissa anorektala och vissa urogenitala missbildningar samt vid Hirschsprungs sjukdom.

När det gäller nationell nivåstrukturering av cancer kan det lämnas till max sex enheter i Sverige och fram tills nu har elva områden utretts. Region Skåne har fått uppdrag kring nedanstående områden, vilka bedrivs av Skånes universitetssjukhus:

- Radiokemoterapi i botande syfte vid analcancer
- CRS/HIPEC vid spridd cancer i bukhålan
- Kirurgi vid matstrupscancer, definierade ovanliga tillstånd
- Kirurgisk och onkologisk behandling i botande syfte vid vulvacancer
- Kirurgi i botande syfte vid analcancer
- Kirurgi i botande syfte vid peniscancer
- Diagnostik och behandling av barn och vuxna med skelett- och mjukdelssarkom i extremiteter och bålvägg samt buksarkom

Profilering och specialisering av sjukhusens uppdrag är en metod för att på bättre sätt använda befintlig kapacitet samt förbättra kvalitet, tillgänglighet och patientsäkerhet. Inte minst inom kirurgisk behandling finns ett samband mellan goda resultat och antal utförda åtgärder. För att nå största effekt av denna profileringsmetod måste hela vårdkedjan, från diagnostik till behandling efter operation, fungera optimalt. Ett aktivt samarbete i Södra sjukvårdsregionen, som innefattar Skåne, Halland, Kronoberg och Blekinge, är av stor betydelse för att upprätthålla och vidareutveckla den specialiserade sjukvården i södra Sverige och i Skåne. Samarbetet och profileringen mellan olika vårdnivåer inom sjukvårdsregionen ger ökad tillgänglighet, bättre vård och attraktivare arbetsplatser. Detta tar sig uttryck i gemensam planering av vården och gemensamma planer för utbildning, rekrytering och bemanning.

Digitalisering för framtidens hälso- och sjukvård

Digitalisering och utvecklingen av e-hälsa²⁰ ska ske i enlighet med [e-hälsostrategi för Region Skåne år 2016 -2020](#). Arbetet inom ramen för e-hälsostrategin ska bidra till de nya lösningar och arbetssätt som krävs för att vi även i framtiden ska kunna erbjuda invånarna en tillgänglig, trygg och kvalitetssäkrad hälso- och sjukvård. Införandet av SDV är den största förändringen inom området och kommer att påverka alla verksamheter. Systemet bygger på ett nytt sätt att arbeta med standardiserade vårdprocesser. En god informationssäkerhet i enlighet med de mål som tagits fram²¹ bidrar till ökad kvalitet i den digitalisering som pågår inom Region Skåne och därmed till visionen om livskvalitet i världsklass. Informationssäkerhetsarbetet bidrar också till ökad patientsäkerhet samt till att medborgarna ska känna sig förvissade om att den information som man delar med sig av om sig själv är i trygga händer i Region Skåne.

Miljö

Region Skånes verksamhet ska bedrivas i linje med de miljömål som återfinns i Miljöprogram 2017-2020. Programmet ska stärka och utveckla Region Skånes miljöarbete och ska implementeras tillsammans med regionens vision, värderingar och övriga mål. Miljömålen har huvudsaklig inriktning mot klimatförbättringar, hälsosam miljö, hållbar resursanvändning och att stärka Region Skånes miljöprofil. Inom dessa områden ska hälso- och sjukvården fokusera på en verksamhet som minskar utsläppen av koldioxid från förbrukningsmaterial, är klimatanpassad och har medarbetare som i tjänsten reser på ett hållbart sätt. Vidare ska verksamheter arbeta med att minska användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen, minska mängderna av matsvinn och brännbart avfall samt minska läkemedelskassationen.

Attraktiv arbetsgivare

Den framtida kompetensförsörjningen ska säkras

Kompetensförsörjningen idag och i framtiden är en av hälso- och sjukvårdens stora utmaningar. De vårdgivare, såväl offentliga som privata, som verkar i det skånska hälso- och sjukvårdssystemet måste arbeta aktivt för att säkra kompetensförsörjningen. En viktig del i detta är att bättre nyttja den potential som finns i utbildningsuppdraget. Förutom att studenter berikar verksamheten med sina kunskaper ger utbildningsuppdraget möjlighet till rekrytering av framtida medarbetare. Det skånska hälso- och sjukvårdssystemets kapacitet att ta emot studerande för utbildning, praktik eller motsvarande, måste utnyttjas optimalt och varje utbildningsperiod genomföras med högsta möjliga kvalitet. För att den praktiska delen av

²⁰ E-hälsa (elektronisk hälsa) handlar om att använda digitala verktyg och utbyta information digitalt.

²¹ <https://intra.skane.se/sidor/min-forvaltning-region-skane/katastrof-sakerhet/sakerhet/informationssakerhet/>

utbildningarna ska bli kvalitativt bra för både studenter och verksamheten är det av största vikt att det finns handledare i verksamheterna.

Att bättre tillvarata kompetensen hos sjukvårdsutbildade som kommer från andra länder är en allt viktigare del i kompetensförsörjningen. Verksamheter ska erbjuda auskultations-/praktikplatser för att främja och korta vägen in i arbetslivet för utlandsutbildade. Rekrytering av personer med funktionsnedsättning ska fortsatt främjas.

Långsiktigt stark ekonomi

Den offentligt finansierade hälso- och sjukvården finansieras av de skånska skattebetalarna. En långsiktigt stark ekonomi är en förutsättning för att trygga verksamheterna och därmed ge regioninvånarna en god vård. All offentligt finansierad hälso- och sjukvård ska verka för att skattemedlen används effektivt.

Intäkterna i form av bl.a. skatt och bidrag ska årligen överstiga kostnaderna för skånsk hälso- och sjukvård. Ett överskott är nödvändigt för att kunna göra nödvändiga reinvesteringar i verksamheten, ha möjlighet att kunna parera för förändringar i sysselsättning, skatteunderlag och utjämningsystem samt att kunna möta oväntade händelser eller sämre tider utan att behöva göra drastiska nedskärningar i verksamheten.

De statliga medlen till landstingen, enligt särskilda överenskommelser mellan SKL²² och regeringen, ingår i den totala budgeterade finansieringen i skånsk hälso- och sjukvård. Berörda verksamheter ska, inom givna ekonomiska ramar, verka för att inriktningar och krav i överenskommelserna uppnås samt redovisa insatser och effekter.

²² Sveriges kommuner och landsting